

ԼՈՒՍԻՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՆԱՅԵՐԵՆ-ՊԱՐՄԿԵՐԵՆ
ՔԱՂԱՔԱԳԻՏԱԿԱՆ
ԲԱՌԱՐԱՆ

فرهنگ سیاسی
ارمنی-فارسی

ԷԳ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ԼՈՒՍԻՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

**Հայերեն-պարսկերեն
քաղաքագիտական
բառարան**

**فرهنگ سیاسی
ارمنی-فارسی**

**ԵՐԵՎԱՆ
ԵՊՀ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
2016**

ՀՏԴ 81'374.2=19=222.1:32.001
ԳՄԴ 81.2Հ-4+81.2Պարս-4+66.0
Պ 505

Նվիրում եմ պապիկիս՝ Հարություն Գաբրիելի Պետրոսյանի հիշատակին

*Հրատարակության է երաշխավորել
ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի
գիտական խորհուրդը*

Խմբագիրներ՝ Վ. Ոսկանյան, ր.գ.թ., դոցենտ
Փ. Մեյթիխանյան, ր.գ.թ., դոցենտ

ԼՈՒՍԻՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Պ 505 Հայերեն-պարսկերեն քաղաքագիտական բառարան /Լուսինե Պետրոսյան: -
Եր., ԵՊՀ հրատ., 2016, 518 էջ:

Բառարանը նախատեսված է քաղաքագիտության և միջազգային հարա-
բերությունների ոլորտի մասնագետների, թարգմանիչների, ուսանողների,
լրագրողների ինչպես նաև պարսկերեն ուսումնասիրողների լայն շրջանակի
համար:

ՀՏԴ 81'374.2=19=222.1:32.001
ԳՄԴ 81.2Հ-4+81.2Պարս-4+66.0

ISBN 978-5-8084-2120-2

© ԵՊՀ հրատ., 2016
© Լ. Պետրոսյան, 2016

Նախաբան

Հայտնի ճշմարտություն է, որ լեզուն կենդանի օրգանիզմ է, որը զարգանում և փոխվում է ժամանակի ընթացքում: Հայտնի է նաև այն, որ ցանկացած ժողովրդի հասարակական կյանքում տեղի ունեցող որևէ երևույթ իր արտացոլումն է գտնում տվյալ լեզվի բառապաշարի մեջ: Հին հասկացություններ և իրողություններ արտահայտող բառերը դուրս են գալիս գործածությունից, փոխարինվում են նորերով: Սա է պատճառը, որ բառարանները կա՛ն վերահրատարակվում են բարեփոխված ու լրացված, կա՛ն հրատարակվում են նորերը:

Հայաստանի անկախացումից հետո հայ-իրանական հարաբերությունները թևակոխեցին զարգացման նոր փուլ: Հայ-իրանական սոցիալ-տնտեսական, մշակութային, քաղաքական և դիվանագիտական հարաբերությունների զարգացման հանգամանքն ինքնին ենթադրում է նոր բառարանների ստեղծում:

Բառարանն ընդգրկում է շուրջ 30.000 բառ և բառակապակցություն: Այս բառարանի կազմության սկզբունքները հիմնականում համապատասխանում են դասական բառարանագրության ավանդույթներին՝ անշուշտ, հաշվի առնելով ժամանակակից բառարանագիտության կանոնները և մոտեցումները:

Բառահոդվածը կազմված է հայերեն գլխաբառից: Տրվում են տվյալ գլխաբառով կազմված ազատ և կայուն բառակապակցությունները և դրանց պարսկերեն համարժեքները: Ելնելով մասնագիտական առանձնահատկություններից՝ բառարանում, որպես գլխաբառեր տեղ են գտել փոխառություններ, բառաձևեր, հայերեն նորակազմություններ, հատուկ անուններ, դիվանագիտական, քաղաքական և իրավաբանական տերմիններ, դարձվածքներ, միջազգային կազմակերպությունների և գործակալությունների անվանումներ, բարդ բառերի երկրորդ բաղադրիչներ (ֆորիա- «խալամաֆորիա»), նախածանցներ (պան- «պանթուրքիզմ», «պանիսլամիզմ»):

Բառարանում սահմանափակ ծավալով տեղ են գտել նաև հնացած կամ քիչ գործածական բառեր, որոնք կարող են հանդիպել ավելի վաղ հրատարակված մասնագիտական գրականության մեջ, սակայն զգալի տեղ է հատկացված նորաբանություններին:

Հուսով ենք, որ այս բառարանը կնպաստի պարսկերենի իմացությանը, մասնագիտական գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների զարգացմանը՝ նվազեցնելով նրա գրավոր և բանավոր խոսքի ընկալման և փարզմանության դժվարությունները:

Ինչպես բոլոր բառարանները, «Հայերեն-պարսկերեն քաղաքագիտական բառարան»-ը նույնպես հիմնված է մի շարք բառարանների, դիվանագիտական տեղեկատուների, քաղաքագիտական հանրագիտարանների և այլ աղբյուրների վրա:

Հայտնի է, թե ինչպիսի դժվարությունների, համբերատար և համառ աշխատանքի հետ է կապված բառարան կազմելու պատասխանատու գործը: Որպես առաջին փորձ՝ ներկայացվող աշխատանքը կարող է ունենալ թերություններ: Այդ իսկ պատճառով սիրով հաշվի կառնենք մասնագիտական դիտողությունները և առաջարկությունները բառարանը հետագայում վերահրատարակելիս:

Բառարանի կառուցվածքը

Բառարանում հայերեն գլխաբառերը դասավորված են այբբենական կարգով, թավ տառատեսակով:

Որոշ գլխաբառերի կողքին տրված են սեղմ բացատրություններ՝ իմաստային նրբությունները պարզաբանելու նպատակով: Բացատրությունները նշված են փակագծերում:

Որոշ մասնագիտական տերմիններ տրված են նշումով՝ համառոտագրությամբ (դվնգ., փիլ., միջ.):

Որոշ հոմանիշ բառեր տրված են առանձին բառահոդվածներով, որոնք նշված են հոմանական թվերով (I, II, III, IV):

Երբ հայերեն գլխաբառը բազմիմաստ է, կարևորել ենք տվյալ բառի իմաստային նրբերանգներն արտահայտող հոմանիշների ներառումը, որը նշված է արաբական թավ թվանշաններով հայերեն բաժնում (1, 2, 3):

Բառարանում տեղ գտած մի շարք գլխաբառերից զատ տրված են տվյալ գլխաբառով կազմված կայուն բառակապակցությունները, որոնց դիմաց դրված է ալիքագիծ (~):

Բառահոդվածում տեղ գտած միջազգային կազմակերպությունների անվանումները ընդգծված են «v» նշանով, իսկ համապատասխան գլխաբառերով կազմված նախադասությունները՝ «❖»-ով:

Բառահոդվածում նշված որոշ աֆղաներեն բառեր և նախադասություններ դրված են փակագծում՝ «*»-ով:

Պետությունների և մայրաքաղաքների անվանումները տրված են բառարանի վերջում:

Համառոտագրություններ

Աշխրգր. – աշխարհագրական

Աֆդ. – աֆղաներեն

Բանկ. – բանկային

Բառ. – բառակապակցություն

գոյակ. – գոյական

դերբ. – դերբայ

դվնգ. – դիվանագիտական

եկեղ. – եկեղեցական

զինվ. – զինվորական

իրավբ. – իրավաբանական

լատ. – լատիներեն

կրոն. – կրոնական

հավաք. – հավաքական

հատկ. – հատկապես

հիմն. – հիմնականում

հյուպ. – հյուպատոսական

հնցծ. – հնացած

հպվ. – հապավում

հոգն. – հոգնակի

միջ. – միջազգային

պատմ. – պատմական

պետ. – պետական

ռազմ. – ռազմական

տեխն. – տեխնիկական

տիեզ. – տիեզերական

փիլ. – փիլիսոփայական

փխբ. – փոխաբերական

ֆիզ. – ֆիզիկական

ֆին. – ֆինանսական

Ա

Աբստրակտ, վերացական

تجريدی، انتزاعی

Աբրոզացիա (օրենքը չեղյալ
հայտարարելու գործողություն)

الغای قانون، لغو قانون

Ագիտացիա (քարոզչություն)

فعالییت تبلیغاتی، تبلیغات، آژیتاسیون

- քննարական ագիտացիա

تبلیغات انتخاباتی

- քաղաքական ագիտացիա

تبلیغات سیاسی

Ագրենման (համաձայնություն)

پذیرش، آگرمان، آگریمان

- ագրենմանի հանձնում

صدور آگرمان

- ագրենման ստանալ

پذیرش گرفتن، آگرمان گرفتن

- ագրենման տալուց հրաժարվելը

امتناع از صدور پذیرش

- ինչ-որ մեկին դեպքում նշանակելու
համար ագրենման տալը

موافقت داشتن/ اعلام موافقت با انتصاب

- ինչ-որ մեկի՝ որպես դեպքում

شخص به عنوان سفیر (کبیر)

նշանակելու ագրենման պահանջելը

پذیرش انتصاب کسی را به

عنوان سفیر (کبیر) مطالبه کردن

Ագրենսիա (ոտնձգություն)

تجاوز

- ագրենսիայի արգելում

منع تجاوز

- ագրենսիայի սահմանում
(ձևակերպում)

تعریف تجاوز

- անուղղակի ագրենսիա

تجاوز غیر مستقیم

- զինված ագրենսիա

تجاوز مسلحانه

- պատրաստանալություն
ագրենսիայի համար

مسئولیت تجاوز

- ուղղակի ագրենսիա

تجاوز مستقیم

Ագրեսոր

متجاوز، مهاجم، متعدی

Ադեկվատ (համարժեք, նույնական)

منطبق، مطابق، مناسب، متناسب

1. համապատասխան

متناسب

- ադեկվատ պատասխան

جواب/ پاسخ مناسب

- իրավիճակին ադեկվատ

متناسب با اوضاع

2. Կոլյալ իրավիճակում պահանջվող	مقتضى، متناسب
- աղեկվար հակազդում	واكش مقتضى، عكس العمل متناسب
3. համարժեք	برابر، معادل، هم ارز
4. միանման	یکسان، معادل، مساوی، هم سنگ
5. խելացի մարդու մասին	عاقِل، مسئول
Աղեկվարություն	انطباق، مطابقت، تناسب
1. համապատասխանություն	برابری، معادله، هم ارزی، تناسب
2. համարժեքություն	یکسان بودن، عینیت، همانندی
3. նմանություն	شباهت، هم سنگی
Ադրբեջանաբնակ	آذربایجان نشین، ساکن آذربایجان
Ադրբեջանաբնակ հրեաներ	یهودیان ساکن آذربایجان
Ադրբեջանական լրատվական գործակալություն	خبرگزاری آذربایجانی
Աերոֆլոտ	ائروفلوت (خطوط هوایی روسیه)
Ազատ	آزاد
Ազատ առևտրի հյուսիսամերիկյան համաձայնագիր	قرارداد/ توافق / موافقتنامه تجارت آزاد آمریکای شمالی
Ազատ արհմիությունների միջազգային ֆեդերացիա	فدراسیون بین المللی اتحادیه های صنفی آزاد
Ազատ առևտրի եվրոպական միություն	اتحادیه اروپایی تجارت آزاد
Ազատագրում	آزادی، آزادسازی
Ազատագրելում	سلب آزادی
Ազատականացում	آزادسازی
- Ինդուստրիայի ազատականացում	آزادسازی اقتصاد
Ազատություն	آزادی، حریت
2. անհատական (անձնական) ազատություն	آزادی فردی
- անձի ազատություն	آزادی شخص
- խղճի ազատություն	آزادی وجدان، حریت ضمیر
- խոսքի ազատություն	آزادی کلام/ بیان/ سخن
- ծովագնացության ազատություն	آزادی دریانوردی

- կրոնի ազատություն	آزادی دین
- հանրաքվեի ազատություն	آزادی رفتارندوم/ همه پرسی
- հյուրընկալող երկրում դիվանագիտական ներկայացուցչության անդամների տեղաշարժի ազատություն	آزادی رفت و آمد و مسافرت اعضای نمایندگی سیاسی در قلمرو کشور پذیرنده
- մամուլի ազատություն	آزادی قلم/ مطبوعات
- տնտեսական ազատություն	آزادی اقتصادی
Ազատված	آزاد شده، نجات یافته، معاف شده
1. ազատություն ստացած	آزاد شده
2. փրկված	نجات یافته
3. ինչ-որ բան անելու անհրաժեշտությունից ազատված	معاف شده
- հարկերից ազատված	معاف شده از مالیات
- մաքսատուրքերից ազատված	معاف شده از حقوق گمرکی
- մաքսատուրքից ազատված խանութ	فروشگاه معاف از عوارض گمرکی
4. պարտականություններից ազատված	بری الذمه
5. արձակված, ազատված	انفصال شده، اخراج شده، برکنار شده
- պաշտոնից ազատված	برکنار شده از مقام آزادی، معافیت
Ազատում	معافیت از مالیات، بخشودگی
- ազատում հարկերից	معافیت از حقوق گمرک
- ազատում մաքսատուրքերից	انفصال، اخراج، برکناری از مقام
- պաշտոնից ազատում	ملت [ملل]، قوم [اقوام]، مردم، امت
Ազգ, ժողովուրդ	جامعه ملل
✓ Ազգերի լիգա	سازمان ملل متحد
✓ Միավորված ազգերի կազմակերպություն	ملی
Ազգային	نهضت آزادی بخش ملی
- ազգային-ազատագրական շարժում	رئیس حزب استقلال ملی
- Ազգային անկախության կուսակցության նախագահ	مشاور امنیت ملی
- Ազգային անվտանգության հարցերով խորհրդական	

- ազգային ապստամբություն	قیام ملی
- ազգային ավանդույթներ	سنن ملی
- ազգային ընկերություն	شرکت ملی
- ազգային ինքնորոշում	تعیین سرنوشت ملی
- ազգային հիմն, օրհներգ	سرود ملی
- ազգային միասնության սրեղծում	ایجاد وحدت ملی
- ազգային շարժում	جنبش ملی، نهضت ملی
- ազգային պարկանելություն	ملیت
- ազգային րոն	جشن ملی
- ազգային օր	روز ملی
✓ Ազգային ազատագրման ճակատ	جبهه آزادیبخش ملی
✓ Ազգային ազատագրման միություն	اتحادیه آزادیبخش ملی
✓ Ազգային անվտանգության խորհուրդ (ԱԱԽ)	شورای امنیت ملی
✓ Ազգային առողջապահական ծառայություն	سازمان ملی خدمات درمانی (انگلستان)
✓ Ազգային դեմոկրատական կուսակցություն	حزب دموکرات ملی (آلمان)
✓ Ազգային ժողով (ԱԺ)	مجلس ملی
✓ Ազգային ժողովրդավարական կուսակցություն	حزب دموکرات ملی
✓ Ազգային հանձնաժողով	کمیسیون ملی
✓ Ազգային միասնություն	وحدت ملی
✓ Ազգային սոցիալիստական աշխատավորական գերմանական կուսակցություն	حزب نازی آلمان
✓ «Ազգային ճակատ» կուսակցություն	حزب جبهه ملی
Ազգամիջյան	بین قومی، میان نژادی
Ազգայնականություն	ملیت گرایی، ناسیونالیسم (نشنلیزم، نیشنلیزم)
Ազգայնամոլ (նացիոնալիստ)	ملی گرا، ملت پرست، شوونیست (ملی گرای تندرو)
- փորձառու ազգայնական	ملی گرای با تجربه/ کهنه کار

Ազգայնամոլություն (նացիոնալիզմ)**Ազգայնացնել**

1. ազգերի և ժողովուրդների միջև
 - ազգամիջյան կապեր
 - ազգամիջյան հակամարտություն
2. վերազգային, տրանսազգային

Ազգայնացում

- արտաքին առևտրի ազգայնացում

Ազգություն (ազգային

պատկանելություն)

Ազդանշան (քաղ. և տեխ.)

- ազդանշան Եվրոպային
- դրական ազդանշան
- Եվրոպայի ազդանշաններ
- թվային ազդանշան
- քաղաքական ազդանշան

Ազդարարել**Ազդել****Ազդեցություն**

1. ներգործություն
 - բացասական ազդեցություն
 - դրական ազդեցություն
2. հեղինակության ուժ
 - ազդեցության ոլորտ
 - ազդեցության տիպ
 - արտաքին ազդեցություն
 - դիվանագիտական ազդեցություն
 - ջերմոցային ազդեցություն

Ազնվագարս**Ազնվականություն**

ملی گرای، ملیت گرای

ملی کردن

بین اقوام و ملت ها

ارتباطات بین قومی

مناقشه بین قومی

فراملی، چندملیتی

ملی کردن

ملی کردن تجارت/ بازرگانی خارجی

ملیت

سیگنال، علامت

سیگنال/ پیام به اروپا

سیگنال/ علامت مثبت

سیگنال های اروپا

سیگنال دیجیتالی

سیگنال/ پیام سیاسی

اعلام کردن، هشدار دادن، اخطار دادن

تأثیر گذاشتن، وارد کردن

تأثیر [تأثیرات]، اثر [اثرات]،

نفوذ، قدرت

تأثیر

تأثیر منفی (نامطلوب)

تأثیر مثبت

قدرت نفوذ

منطقه [مناطق]/ تحت نفوذ

تحت نفوذ

نفوذ خارجی

نفوذ دیپلماتیک

تأثیر گلخانه ای

والاگهر، اصیل، نیک نژاد، شریف،

اشراف زاده

اشرافیت، اشراف منشی

Աժիոյրաժ (իրարանցում, խումասպ)

جنبش، آژیوتاز، جنجال

Ալգորիթմ

الگوریتم

- միջազգային

الگوریتم های همکاری های

համագործակցությունների

بین المللی

ալգորիթմներ

- պետության արեղծման ալգորիթմ

الگوریتم ایجاد دولت

Ալեհավաք

آنتن ماهواره

- ալեհավաքի տեղադրում

نصب آنتن ماهواره

Ալիք (կապի գիծ)

کانال، شبکه

- հեռուստաալիք

کانال/ شبکه تلویزیونی

Ալլահ

الله

- հանուն բարեգութ և ողորմած

بسم الله الرحمن الرحيم

Ասրծո (Ալլահի)

- հանուն Բարձրյալի (փաստաթղթերի
և դիմումների սկզբում օգտագործվող
կարճ տարբերակը)

بسمه تعالی

Ալ-Բաիդա

القاعده

Ալյանս (միավորում, դաշինք)

اتحاد، اتحادیه، اتفاق،

پیمان، پیوند

Ալտերնատիվ

الترنات

1. հերթագայություն, միջազգային

تناوب

պայմանագրի տեքստի ստորագրման
կարգ, կանոնավոր հերթագայություն

2. երբեմն երկու կողմերից մեկի

պայմանագրի տեքստի տարբերակը

نسخه قرارداد یکی از طرفین

متعاهد [متعهدين]

Ախրանիշ

علامت [علایم]، ظاهری، نشان، نشانه

1. այս կամ այն երևույթի արտաքին
նշան

علامت ظاهری پدیده های مختلف

- վրանգավոր ախրանիշ

علامت خطرناک

- քաղաքական ճգնաժամի ախրանիշ

نشانه های بحران سیاسی

2. հիվանդության նշան

علامت [علائم] مرض، نشان (نشانه)

ناخوشی (بیماری)

Ակադեմիա, կաճառ

آکادمی، فرهنگستان، دارالعلوم

1. բարձրագույն գիտական

مؤسسه علمی عالی

հաստատություն

- բժշկական գիրությունների սկադեմիա	آکادمی علوم پزشکی / طبی
- գիրությունների սկադեմիա	آکادمی علوم، فرهنگستان علوم
- Պարսից լեզվի և գրականության սկադեմիա	فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی
- ռազմական սկադեմիա	آکادمی نظامی
2. բարձրագույն ուսումնական հաստատություն	آکادمی، دانشگاه، دانشکده / مؤسسه، آموزش عالی، آکادمی
✓ Գլխավոր շրաբի սկադեմիա	آکادمی ستاد کل، آکادمی ارکان حزب
✓ ՀՀ ԱԳՆ դիվանագիտական սկադեմիա	آکادمی دیپلماسی / دیپلماتیک وزارت امور خارجہ جمہوری ارمنستان
✓ Միջազգային դիվանագիտական սկադեմիա (Փարիզ)	آکادمی بین المللی دیپلماسی / دیپلماتیک (پاریس)
3. այլ հաստատությունների, կազմակերպությունների և ուսումնական հաստատությունների անվանում	آکادمی، فرهنگستان، دانشگاه، آموزشگاه، مدرسه، مکتب، انجمن، دارالعلوم، دارالفنون
- արվեստի սկադեմիա	آکادمی هنر
- երաժշտական սկադեմիա	آکادمی موسیقی
✓ Իրանի ուսումնասիրության լոնդոնյան սկադեմիա	آکادمی مطالعات ایرانی لندن
✓ Իրանի ֆուտբոլի ազգային սկադեմիա	آکادمی ملی فوتبال ایران
✓ Հոգևոր սկադեմիա (Բաբուլում)	مدرسه "دارالعلوم عربی" درکابل
✓ Միջազգային հակակոռուպցիոն սկադեմիա	آکادمی بین المللی ضد فساد / ضد ار تشاء
Ականակիր	موشک، مین، اژدر افکن حامل موشک، حامل بمب
Ականապետ, վկա	شاهد
Ակնարկ	اشاره، تاریخچه، نظر اجمالی
- սկնարկ հայ-իրանական հարաբերությունների մասին	تاریخچه روابط ارمنستان و ایران، تاریخچه روابط ارمنستان با ایران
Ակնկալել	انتظار داشتن
Ակնհայտ, անբաբույց	علنی، آشکار، بی پرده
- սկնհայտ ագրեսիա	تجاوز آشکار
- սկնհայտ է	آشکار است، واضح است، پر واضح است

Ակտ

سند، صورت مجلس، اعلامیه،
صورت جلسه

1. փաստաթուղթ

سند

- ժողովի վերջնական ակտ

سند نهایی جلسه

- միջազգային կոնֆերանսի
վերջնական ակտ

سند نهایی کنفرانس بین المللی

2. գործողություն

- ազդեցիկ ակտ

عمل [اعمال]، اقدام
اقدام تجاوزکارانه، عمل تجاوز

- սհաբեկչական ակտ

عمل تروریستی، اقدام تروریستی،
حمله تروریستی، ترور

- դիվանագիտական ակտեր

اعمال دیپلماتیک

- դիվանագիտական ակտերի

انجام اعمال دیپلماتیک توسط

իրականացում հյուպատոսական
աշխատակիցների կողմից

مأموران کنسولی

- ոչ բարեկամական ակտ

عمل غير دوستانه

Ակտիվ

فعال

Ակտիվացնել

فعال کردن

Ակտիվիզմ

عملگرایی

Ակտիվորեն

فعالانه، به صورت فعال

Ակտիվություն ցուցաբերել

فعالیت بیشتر / فعالیت نشان دادن

Ակտուալ (արդիական)

امروزی، باب روز، حاضر،

کنونی، مدرن

Ակրոստիքոս

شعر موشح

Ակցիա

عمل، اقدام، حرکت، عملکرد

1. գործողություն

- դիվանագիտական ակցիա

اقدام دیپلماتیک / سیاسی

- փոխհամաձայնեցված ակցիա

اقدام هماهنگ

2. ֆինանսական

سهام [سهام]

- անրոկոս ակցիա (շահաբաժին)

سهام بی بهره

- արրոնյալ ակցիա

سهام ممتاز

- երաշխավորված ակցիա

سهام تضمین شده

Ակումբ

باشگاه، کلوب، کلب، کلاب،

کانون، انجمن

- արոմային ակումբ

باشگاه اتمی، کلوب اتمی

- միջուկային սկումբ	باشگاه هسته ای
- սպայական սկումբ	باشگاه افسران
✓ Շանհայի համագործակցության կազմակերպության տնտեսական սկումբ	باشگاه/ ڪلوپ اقتصادی سازمان همکاری شانگهای
✓ Տնտեսական սկումբ (միջ. կազմակերպություն)	باشگاه اقتصادی، ڪلوپ اقتصادی
✓ Փարիզյան սկումբ	باشگاه پاریس، ڪلوپ پاریس
Ահաբեկիչ	تروریست
- մահապարտ ահաբեկիչ	تروریست انتحاری، عامل انتحاری، فرد انتحاری
- միջազգային ահաբեկիչ(ներ)	تروریست (های) بین المللی
Ահաբեկչական	تروریستی
- ահաբեկչական գործողություն	عمل (اقدام، حمله) تروریستی
- ահաբեկչական խմբավորում	گروه/ گروهک تروریستی
- դատապարտել ահաբեկչական գործողությունը	عمل (اقدام، حمله) تروریستی را محکوم کردن
Ահաբեկչություն	تروریسم، تروریزم
- ահաբեկչության զոհ	قربانی تروریسم
- միջազգային ահաբեկչություն	تروریسم بین المللی
- որպես ահաբեկչության զոհերից մեկը (երկրի մասին)	به عنوان یکی از قربانیان تروریسم
- պայքար ահաբեկչության դեմ	مبارزه علیه تروریسم
- պետական ահաբեկչություն	تروریسم دولتی
Ահաբեկում	ترور، ارعاب، تهدید، زور
- ահաբեկման քաղաքականություն	سیاست ارعاب
Ահմադիե (խալամական աղանդ)	احمدیه، فرقه احمدیه
- ահմադիեի հետևորդներ	پیروان احمدیه
Աղանդ	فرقه، فرقه دینی
1. ընդդիմադիր հոսանք, ուսմունք, որը շեղվում է հիմնական կամ պաշտոնական դավանանքից	الحاد، رافضی، بدعت، ارتداد، فرقه مسلک خاص
2. մոլորություն	گمراهی

3. բարբաջանք, անմիտություն
Աղանդավոր

چرند، مزخرف
ملحد [ملحدین، ملحده]، اهل
بدعت، بدعت گذار، رافض،
پیرو فرقه دینی

Աղանդավորական

ضاله، ضلال، فرقه گرا
کتاب ضاله/ ضلال

- աղանդավորական գրքեր

Աղբյուր

منبع [منابع]

1. տեղեկատվության հավասարի
աղբյուր

منبع موثق

❖ Հավասարի աղբյուրներից հայտնի
է, որ...

از منابع موثق معلوم است که...

2. տեղեկությունը առաջինը

مأخذ [مأخذ]

հաղորդող՝ սկզբնաղբյուր

مأخذ حقوق بین المللی

- միջազգային իրավունքի

սկզբնաղբյուրներ

مأخذ اطلاعات

- տեղեկությունների սկզբնաղբյուր

Աղետ

فاجعه، مصیبت [مصایب، مصائب]،

فلاکت، آفت، بلا، حادثه

- աղետ (դժբախտ պատահար)

سانحه [سوانح]، فاجعه [فواجع]،

حادثه [حوادث]

- ավիաաղետ

سقوط هواپیما، حادثه هوایی،

سانحه هوایی

- ավրոտաղետ

تصادم/ حادثه اتومبیل، حادثه ترافیکی

- բնական աղետ

آفت/ بلا/ حادثه طبیعی

- երկաթուղային աղետ (հնց.)

تصادم در راه آهن، سانحه [سوانح]

Աղետի գուրի

منطقه فاجعه زده، منطقه زلزله زده

**Աղետի միջազգային ռադիոազդակ
(ՄՈՍ)**

علامت (بین المللی) درخواست کمک

Աղմկոտ

جنگالی، پر هیاهو، شلوغ

- աղմկոտ (բուռն)

دیپلماسی جنگالی

դիվանագիտություն

Աղուհաց

نان و نمک

- աղուհաց ճանաչող՝ երախտագետ

نمک شناس

Աղուհացով

مهمان دوست، مهمان نواز

- աղուհացով փանկեր	صاحب خانه مهمان دوست / مهمان
- աղուհացով ընդունելություն	دوستانه / مهمان نواز / مهمان نوازانه
Աղություն	پذیرایی مهمان نوازانه
- Կասպից ծովի աղություն	آلودگی
- շրջակա միջավայրի աղություն	آلودگی دریای خزر
- ռադիոակտիվ աղություն	آلودگی محیط زیست
- օդի աղություն	آلودگی رادیواکتیو
Աղբարների խնդրով զբաղվող	آلودگی هوا
Օբս.ֆորդի հանձնաժողով	کمیسیون اکسفورد امور فقرا
Աղբարություն	فقر
- աղբարության դեմ պայքարի ծրագիր	برنامه مبارزه با فقر
Աճ, զարգացում	رشد، توسعه، نمو، پیشرفت، بالندگی
Աճել, զարգանալ	رشد کردن، توسعه یافتن، پیشرفت کردن
Ամանոր	سال نو، اولین روز از سال نو
Ամբարտապան	متکبر، مغرور، تکبرآمیز، متکبرانه، خود نما، گستاخ
- ամբարտապան մարդ	آدم متکبر / مغرور
- ամբարտապան քաղաքականություն	سیاست متکبرانه
Ամբիոն	تریبون، کرسی، دیارتمان
1. ճառախոսի համար	تریبون / میز خطابه
- այս ամբիոնից	از پشت این تریبون
- ՄԱԿ-ի ամբիոնից	از تریبون سازمان ملل متحد
2. մզկիթում	منبر
3. կրթական հաստատությունում	کرسی، دیارتمان
- պարսից լեզվի ամբիոն	دیارتمان زبان فارسی، کرسی (گروه آموزشی) زبان فارسی
Ամբողջականություն	تمامیت
- փարածքային ամբողջականություն	تمامیت ارضی
Ամբողջապես	تمام و کمال
Ամբողջատիրական	توتالیتیر، یکه تاز، تمامیت خواه

- ամբողջարհրական պերություն	دولت تمامیت خواه/ توتالیتیر
- ամբողջարհրական ռեժիմ	رژیم تمامیت خواه/ توتالیتیر
Ամբողջարհրություն (իրույալիրարիզմ)	توتالیتاریسم، تمامیت خواهی
Ամեն դեպքում	در هر حال، در هر صورت
Ամենայն հավանականությամբ	احتمال قریب به یقین، به احتمال قوی
Ամենավստահելի	معتمدترین، مطمئن ترین
Ամերիկա	آمریکا، امریکا
- Լատինական Ամերիկա	آمریکای لاتین
Ամերիկայի ձայն	صدای آمریکا
Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ	ایالات متحده آمریکا
Ամերիկյան	آمریکایی
Ամերիկյան ավտոմոբիլային ընկերություն	انجمن اتومبیلرانی آمریکا
Ամերիկյան արքայական կազմակերպություն	سازمان ماهواره ای آمریکا
Ամերիկյան բժշկական ասոցիացիա	انجمن پزشکی آمریکا
Ամերիկյան հեռարձակման ընկերություն	موسسه رسانه ای آمریکا
Ամերիկյան պերությունների կազմակերպություն(ներ)	سازمان (های) کشورهای آمریکایی
ԱՄՆ-ի առափնյա պահակախումբ	گارد ساحلی آمریکا
ԱՄՆ-ի Գերագույն դատարան	دیوان عالی ایالات متحده آمریکا
ԱՄՆ-ի գյուղատնտեսության նախարարություն	وزارت کشاورزی (ایالات متحده) آمریکا
ԱՄՆ-ի միջազգային զարգացման գործակալություն	آژانس توسعه بین المللی ایالات متحده
ԱՄՆ-ի պաշտպանության նախարարության հերթագրության կազմակերպություն	سازمان تحقیقات وزارت دفاع ایالات متحده آمریکا
ԱՄՆ-ի ռազմածովային նավատորմի մաս	تفنگداران دریایی آمریکا

ԱՄՆ-ի ռազմաօդային ուժեր

نیروی هوایی آمریکا

ԱՄՆ-ի Սենատը

سنای ایالات متحده

ԱՄՆ-ի տեղեկատվական

سرویس اطلاعاتی آمریکا

ծառայություն

Ամնիստիա, համաներում

بخشودگی، عفو، عفو عمومی

Ամրագրել, հաստատել օրակարգը

ثبت/ تایید دستور کار

Ամրագրված

تأکید شده، ثبت شده

Ամրապնդել

تحکیم بخشیدن، تقویت کردن

Ամրապնդվել

مستحکم شدن، استوار شدن

Ամրապնդում

تحکیم، تقویت

- բարեկամության ամրապնդում

تحکیم دوستی

- հարաբերությունների ամրապնդում

تحکیم روابط

- տնտեսության ամրապնդում

تقویت اقتصاد

Ամրոց

دژ، قلعه

Ամփոփել

خلاصه کردن، جمع بندی

Ամփոփում

خلاصه، جمع بندی

Այաթոլլահ

آیت الله [آیات الله]

- Գերագույն ալայաթոլլահ

آیت الله العظمی

Այլախոհ

مخالف، ناهمفکر، ناموافق،

دگراندیش، معارض

Այլընտրանք

گزینه، آلترناتیو، الترناٹیف، شق،

راه، انتخاب

Այսուհետև, հետախոյ (պայմանագրի տեսությամբ)

از این پس، از این به بعد

❖ Այսուհետև անվանվելու է

پس از این "قرارداد" نامیده خواهد شد.

«Պայմանագիր»:

Այց

ملاقات (با)، دیدار (از، با)،

بازدید (از)، سفر (به)، مسافرت (به)

1. ինչ-որ մեկին այցելելը, մասնավոր այց

- արարողակարգային այց

دیدار تشریفاتی، ملاقات تعارفی

- քաղաքավարության այց

با کسی ملاقات کردن، از کسی

دیدن کردن

2. ինչ-որ տեղ	از جایی بازدید کردن، به جایی سفر / مسافرت کردن
- անապատելի այց	بازدید غیر منتظره، سفر غافلگیر کننده
- աշխատանքային այց	بازدید کاری، دیدار کاری، سفر کاری
- բարի կամքի այց	سفر حسن نیت
- ինչ-որ երկիր պետական այց	بازدید دولتی از کشوری
- ոչ պաշտոնական այց	بازدید / سفر غیر رسمی
- պաշտոնական այց	بازدید رسمی، سفر رسمی
3. այց, մեկնում, ճանապարհորդություն	سفر، مسافرت
- այցը հետաձգել	سفر را به تأخیر انداختن، سفر را به تعویق انداختن
4. որևէ երկրի հրավերով իրականացող նախագահի այցը	سفر رئیس جمهور که بنا به دعوت کشوری صورت می گیرد، مسافرت رئیس جمهور که به میزبانی کشوری صورت می گیرد لباس ملاقات، لباس بونژور، لباس ژاکت لباس ملاقات
Այցագգեստ (դիվ. պրակտիկայում օգտագործվող գգեստի տեսակ)	سفر کردن، بازدید کردن، مشرف شدن کارت ویزیت کارت ویزیت را مبادله کردن چیزی همانند شئ [اشیاء]، پدیده یا مفهوم [مفاهیم] دیگر
Այցերազգեստ , տե՛ս այցագգեստ	
Այցելել	
Այցեպոմս	
- այցեպոմսերը փոխանակել	
Անալոգ , նմանակ (ինչ-որ բան, որը համապատասխանում է այլ առարկայի, երևույթի կամ հասկացության)	
Անալոգային	قیاسی
1. համապատասխան ձևին վերաբերող	آنالوگ
- անալոգային (տեխն.)	حكم [احكام] قیاسی
- անալոգային (մտահանգմամբ) դատողություն	کامپیوتر آنالوگ
- անալոգային համակարգիչ	

Անալոգիա, նմանություն,

համաքանություն

1. իրերի, երևույթների և

հասկացությունների նմանություն

նրանց մեջ ընդհանուր որևէ

հատկանիշով

2. մրահանգման տեսակ

شبهات، مشابَهت، تشبيه

قياس، تمثيل

Անալոգիական, նման, նույնական

مشابه، شبيه، همانند

Անառարկելի

انکار ناپذیر، غیر قابل انکار، غیر قابل

تکذیب، تکذیب ناپذیر

- անառարկելի իրավունք

حق انکار ناپذیر، حق غیر قابل تردید

- անառարկելի փաստեր

حقایق انکار ناپذیر

Անարգել

بلامانع، بی مانع، آزاد

Անարգում

هتک حرمت، بی احترامی

Անարդար

غیر عادل، غیر منصفانه، ناعادلانه،

غیر عادلانه

1. ինչ-որ բանի մասին

غیر عادلانه

2. ինչ-որ մեկի մասին

بی انصاف، بی رحم، ستمگر، ظالم

Անարդարություն

بی عدالتی، حق کشی

Անարիիա

آنا رشی، هرج و مرج، اغتشاش، آشوب

Անարիիզմ

آنا رشیسم

Անարիիստ

آنا رشیست

Անբաժանելի

جدانا پذیر، تفکیک ناپذیر، لاینفک

- անբաժանելի մաս

جزء تفکیک ناپذیر / جدانا پذیر، بخش

لاینفک

Անբողոքարկելի

اعتراض ناپذیر

Անդամ

عضو [اعضاء]

1. կազմակերպության, պետ. Մարմնի

- անդամ երկիր

کشور عضو

- Դաշնությունների խորհրդի անդամ

عضو شورای فدراسیون

- կից անդամ

عضو وابسته، عضو ارتباطی

- ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի

عضو دائمی شورای امنیت سازمان

մշտական անդամ

ملل متحد

- ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի նշ մշտական անդամ	عضو على البديل شورای امنیت سازمان ملل متحد
- ոչ մշտական անդամ	عضو غير دائمی
2. անդամ	عضو (اندام)
- Գիտությունների ակադեմիայի խկական անդամ	عضو پیوسته فرهنگستان علوم
- Գիտությունների ակադեմիայի քղթակից անդամ	عضو وابسته فرهنگستان علوم
Անդամ երկրներ	کشورهای عضو
Անդամակցել	به عضویت در آمدن، عضویت داشتن
Անդամակցություն	عضویت
Անդր - (նախածանց)	ماوراء
- Անդրկովկաս	ماورای قفقاز
- Անդրհորդանան	ماوراء اردن
Անդրադառնալ	رجوع کردن، اشاره کردن، پرداختن
Անդրադառնալով	با اشاره به، ضمن اشاره به
Անդրադարձ	بازتاب، انعکاس
❖ Կառավարության այս որոշումը միջազգային անդրադարձ ունեցավ:	این تصمیم دولت بازتاب بین المللی داشت.
Անդրադարձներ	کمانه کردن
Անդրկովկաս	ماورای قفقاز، قفقاز جنوبی
Անդրկովխյան	پشت پرده
- անդրկովխյան բանակցություններ	مذاکرات پشت پرده
- անդրկովխյան գործարք	معامله پشت پرده
Անելանելի	علاج ناپذیر، چاره ناپذیر، لاینحل
- անելանելի իրավիճակ	وضعیت علاج ناپذیر / ناچاری
Անհրաժեշտ (բռնակցում)	الحاق (یکطرفه)، الحاق اجباری (جبری)،
(մի երկրի կամ նրա մի մասի բռնակցումը մեկ այլ երկրի)	تصاحب قسمتی از خاک یک کشور به وسیله کشور دیگر، تملک قسمتی از اراضی توسط یک دولت، انضمام خاک دیگران با زور آنزوس (پیمان امنیت اقیانوس آرام)
Անգլուս (Խաղաղօվկիանոսյան անվտանգության դաշինք)	

Անընդունելի

- անընդունելի ձևակերպում

- անընդունելի, անցանկալի անձ

Անթարսյո

Անթռիչք

- անթռիչք գուրու հայրաքարում

...վրս

- ոչ թռիչքային գուրի

Անթույլատրելի, արգելված

- անթույլատրելի ներգաղթ

Անժամկետ

Անժխարելի

Անինասար

Անխախտելիություն

- պերական սահմանների

անխախտելիություն

Անխոհեմ

- անխոհեմ քայլ

Անխուսափելիորեն

Անկազմակերպվածություն

Անկախ

- անկախ թեկնածու

- անկախ պերություն

✓ Անկախ Պերությունների
Համագործակցություն (ԱՊՀ)

غير قابل قبول

فرمول، اصطلاح یا جمله بندی غير قابل قبول

شخص نامطلوب، شخص غير قابل قبول
علنی، بی پرده، آشکار

پرواز ممنوع

اعلام منطقه پرواز ممنوع، اعلام

منطقه منع پرواز بر فراز...

منطقه پرواز ممنوع، حوزه ممنوعیت
پروازی، منطقه ممنوع پروازی، منطقه
منع پرواز

غير مجاز، بدون مجوز، ممنوعه

مهاجرت غير مجاز

بی موعد، بی مهلت، بلامدت، دائمی، بی
مدت

تکذیب ناپذیر، انکار ناپذیر، غير قابل انکار

بی معنی، نامعقول، نامفهوم، پوچ

غير قابل نقض بودن، خلل ناپذیری،
مصونیت

مصونیت مرزهای دولت،

غير قابل نقض بودن مرزهای دولت

بی شعور، بی شعورانه، بی پروا، نا

خردانه، غير مدبرانه، غير مسئولانه

اقدام غير مدبرانه، غير مسئولانه

بطور اجتناب ناپذیر

بی نظمی، بی سر و سامانی

متکی به خود، خودکفا، غنی، غير
وابسته، مستقل

کاندید/ نامزد مستقل

دولت مستقل

کشورهای مستقل مشترک المنافع، جامعه

مشترک المنافع کشورهای مستقل، جامعه

کشورهای مستقل مشترک المنافع

Անկախություն

استقلال

- անկախության հռչակում
- անկախության ճանաչում
- երկրի, պետության անկախություն
- կարարյալ անկախություն
- տնտեսական անկախություն
- քաղաքական անկախություն

اعلام استقلال
شناسایی/ به رسمیت شناختن استقلال
استقلال کشور، استقلال مملکت
استقلال کامل
استقلال اقتصادی
استقلال سیاسی

Անկայուն

بی ثبات

Անկայունություն

بی ثباتی، عدم ثبات

Անկարգություն

بی نظمی، بی ترتیبی، نابسامانی

Անկարգություն(ներ),

اغتشاشات، ناآرامی (ها)، شلوغ، بی

անհանգստություն(ներ)

نظمی (ها)، بی انضباطی

Անկեղծ

صمیمی، صادق، مخلص، بی ریا، خالص

- ամենայն անկեղծությամբ

با کمال صداقت

- անկեղծ ընկեր

دوست صمیمی/ بی ریا

- անկեղծ հարգանքներով

با احترامات فائقه

- անկեղծ շնորհավորանքներ

تبریکات صمیمانه

Անկլավ (շրջափակված տարածք)

انکلاو (سرزمین محصور)

Որևէ պետությանը պատկանող տարածք, որն ամբողջապես գրկվում է այլ պետության սահմաններում

قطعه خاک یک کشور یا کشوری احاطه شده با خاک کشور دیگر

Անկողմնակալ

بی طرف

- անկողմնակալ ազգ

ملت بی طرف

- անկողմնակալ երկրներ

کشورهای بی طرف

- անկողմնակալ միջնորդ

میانجی/ واسطه بی طرف

Անկուսակցական

غیر حزبی

Անհաղթահարելի

چیرگی ناپذیر، مغلوب نکردنی

Անհաղթահարելի ուժի

تاثیر قوه قهریه، فورس- مازور

ազդեցություն

Անհամապատասխանություն

عدم تناسب، ناسازگاری

❖ Պարսկերենն և անգլերենն
 Կենքսյուրի միջև
 անհամապատասխանության
 առաջացման դեպքում պարսկերենն
 Կենքսյուրը համարվում է աուրենիկ
 (քնագրաբնույթ):

I Անհամարելի

- դիվանագերի կարգավիճակի հետ
 անհամարելի

II Անհամարելի

Անհայր

- անհայր զինվոր

Անհանգստություն

❖ Իշխանությունն իր
 անհանգստությունը հայրենեց
 դեսպանին ...-ի առնչությամբ:

Անհանդուրժողականություն

Անհապաղ

Անհավասարակշռություն

- արտաքին քաղաքականության
 անհավասարակշռություն

Անհատույց

- անհատույց Կրնդեսական
 օգնություն

Անհեռանկար

- անհեռանկար քաղաքականություն

Անհերքելի

Անհերքելի, Կրն'ս անծիսրելի

Անհերքելի

- անհերքելի փաստեր

Անհիմն

در صورت بروز اختلاف بین دو متن
 فارسی و انگلیسی متن فارسی این
 موافقت نامه معتبر است.

ناسازگار، مغایر، متضاد

ناسازگار / مغایر / متضاد با

موقعیت دیپلمات (حقوقی)

متناقض، مغایر، ناهماهنگ، ضد و نقیض

گمنام، ناشناس

سرباز گمنام، سپاهی گمنام

نگرانی، مزاحمت، اضطراب،

مراتب نگرانی

مراتب نگرانی دولت راجع به ... به سفیر
 کشور منعکس شد.

فقدان تساهل و تسامح، کم تحملی، کم

ظرفیتی، ناشکیبائی

فوری، بلادرنگ، بی درنگ، بلافاصله

عدم تعادل

عدم تعادل سیاست خارجی

بلاعوض، رایگان، مجانی

مساعدت اقتصادی بلاعوض

بدون دورنما، فاقد آینده، بی سرانجام

سیاست بدون دورنما

بلا تأخیر، فوری، تعویق ناپذیر

تکذیب ناپذیر، غیر قابل انکار

مسلم، بی چون و چرا، غیر قابل انکار،

تکذیب ناپذیر

حقایق / واقعیات / شواهد مسلم

بی اساس، بی پایه

Անհիմնություն

- բողոքի անհիմնություն

بی اساسی

Անհրաժեշտ

- անհրաժեշտ են

بی اساسی دعاوی

ضروری، تحمیلی، اجباری

لازم هستند، ضرورت دارند، ضروری هستند

- անհրաժեշտ պայման

شرط لازمه، پیش نیاز

- անհրաժեշտ պայման

شرط لازم برای شروع مذاکرات

բանակցություններ սկսելու համար

Անճ, մարդ

شخص، نفر، انسان

1. անձնավորություն

شخصیت

- ազդեցիկ անձ

شخص معتبر، شخص با نفوذ

- իրավաբանական անձ

شخص حقوقی

- կարևոր անձ

شخص مهم، شخص معتبر

- հոգևոր անձ, հոգևորական,
որն արժանի է ընդօրինակման
(կրոն. ԻԻՀ)

شخصیت روحانی، مرجع تقلید،
مرجع التقليد

- մասնավոր անձ

شخص خصوصی

- շահագրգիռ անձինք

افراد/ اشخاص ذی نفع

- շատ կարևոր անձ

شخص مهم، شخص خیلی مهم،
شخص بسیار مهم

- ոչ պաշտոնապար անձ

شخص (مقام) غیر رسمی

- պաշտոնապար անձ

شخصیت، مقام رسمی، مأمور (دولت)
اهل منصوب، مرجع [مراجع]

- ուղեկցող անձինք

همراهان، افراد همراه

- քաղաքացիություն չունեցող անձ

شخص بدون تابعیت

- ֆիզիկական անձ

شخص حقیقی

2. հրավիրված, սեղանի շուրջ գտնվող
անձ

نفر

- անցանկալի անձ (persona non grata)

شخص غیر قابل قبول/ عنصر

- հայտարարել ինչ-որ մեկին
անցանկալի անձ

نامطلوب، شخص غیر مطلوب
کسی را عنصر نامطلوب خواندن/
اعلان کردن

- ճաշ՝ 6 անձի համար

ناهار برای شش نفر

- ցանկալի անձ (persona grata)

شخص قابل قبول/ عنصر مطلوب